

Editoriál

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, milí čitatelia,

k napísaniu nasledujúcich myšlienok som sa inšpirovala zameraním dvojdnovej konferencie, ktorú organizovala Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo v dňoch 23.9. – 24.9.2020. Konferencia prebiehala on-line a svojim obsahom bola venovaná kvalite vzdelávania, novým štandardom zabezpečovania a posudzovania kvality vzdelávania vo vysokoškolskom prostredí a príprave univerzít na proces akreditácie v nových akreditačných podmienkach.

V súvislosti s pojmom kvalita je dôvod na zamyslenie sa, čo vlastne znamená kvalita pre posudzovanie príspevkov a odporúčenie na ich publikovanie či už v periodikách, alebo v zborníkoch. Časopis Zdravotnícke listy sa stal súčasťou svetovej citačnej a bibliografickej databázy SCOPUS a taktiež medzinárodných Open Access databáz DOAJ a ROAD. Fakt, ktorý v sebe spája úspech a zaslúženú hrdosť všetkých, ktorí sa podieľali na dosiahnutí tohto ocenenia, priniesol požiadavku na uplatňovanie najvyšších nárokov na kvalitu publikovaných príspevkov. Kvalita publikovaných príspevkov nie je len problémom zodpovednosti, orientácie v predloženej problematike, akademickej zrelosti autora/autorov príspevku. Kvalita publikovaného príspevku je taktiež otázkou zodpovednosti, orientácie v problematike a akademickej zrelosti posudzovateľov konkrétnych príspevkov. Pri splnení podmienky zabezpečenia dvojstranného anonymného posúdenia tzv. double-blind review zo strany redakcie daného periodika vstupuje do hry kvalita posudzovateľa. Predpokladám, že budete súhlasiť s tvrdením, že kvalita publikovaného príspevku je priamo úmerná aj kvalite posudzovateľa. Prečítať, objektívne a kriticky zhodnotiť príspevok a napísať recenzný posudok na takej úrovni, aby bol pre autora/autorov príspevku informačne jednoznačný, nie je proces jednoduchý a je časovo náročný. Kvalitný posudzovateľ je kompetentný posudzovateľ. Jeho kompetencia sa prejaví pri hodnotení príspevku a písaní recenzného posudku prostredníctvom jeho odbornosti, profesionálnych a taktiež akademických vedomostí a zručností. Kompetentný posudzovateľ je schopný zhodnotiť formálnu skladbu príspevku, jeho autorský vedecký prínos pre príslušný vedný odbor, orientáciu autora/autorov v domácej a zahraničnej literatúre. Lexikálne a syntaktické posúdenie textu príspevku by malo byť samozrejmom zručnosťou posudzovateľa, rovnako aj posúdenie textu v anglickom jazyku, minimálne na úrovni abstraktu. Prijatie pozície posudzovateľa príspevku vytvára automaticky záväzok posudzovateľa voči autorovi/autorom príspevku, ako aj voči redakcii. Záväzok, ktorý je prezentovaný nielen odbornosťou, ale taktiež taktnosťou a nezávislosťou.

Je takmer samozrejmosťou, že redakcia neakceptuje rukopis na prvýkrát, bezpodmienečne a bez pripomienok recenzenta. Najlepší možný scenár získania recenzného posudku na zaslaný príspevok od recenzenta je s cieľom minimálnych úprav príspevku po formálnej alebo obsahovej stránke. Náročnejší scenár pre autora/autorov je dostať recenzný posudok s požiadavkou výrazných zásahov a úprav príspevku. Zpracovať pripomienky recenzenta nie je vždy jednoduché a rýchle. Áno, revízia textu sa v niektorých prípadoch deje náročnejším spôsobom ako písanie primárneho textu príspevku. V konečnom dôsledku ani definitívne odmietnutie rukopisu nie je dôvodom na publikačnú skepsu. Skúsme byť objektívni voči sebe samému a vďační za recenzné posudky, ktoré nás intelektuálne posúvajú a vďaka ktorým sa učíme. Pokúsme sa za kvalitne spracovaným recenzným posudkom vidieť zodpovedný prístup človeka, pre ktorého vypracovanie posudku znamená poctivú prácu.

Želám nám všetkým veľa kvalitne spracovaných, recenzovaných a publikovaných príspevkov!

doc. PhDr. Lúbia Ilievová, PhD.